

Christelijke Hogeschool Ede

B Bedrijfskunde MER

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In januari 2018 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde MER van de Christelijke Hogeschool Ede bezocht door een visitatiepanel van NQA. Het betreft een vierjarige voltijdopleiding te Ede. Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **voldoende**.

Het panel heeft vastgesteld dat de uitwerking van de beoogde leerresultaten in competenties, kerntaken en de Body of Knowledge & Skills, een goed en concreet beeld geeft van waaraan studenten aan het eind van de opleiding als beginnend beroepsoefenaar moeten voldoen. Het (internationale) hbo-bachelorniveau is volgens het panel voldoende aangetoond door de competenties te relateren aan het NLQF6 en de Dublin Descriptoren. De beoogde leerresultaten sluiten aan bij de verwachtingen van het werkveld. Het panel onderschrijft de visie van de opleiding op het beroep en de trends in het werkveld die de opleiding ziet. De opleiding kan deze trends volgens het panel verder uitwerken in de beoogde leerresultaten. De opleiding kent een heldere profilering met drie afstudeerprofielen en een sterke profilering met persoonlijke ontwikkeling. Wel plaatst het panel vraagtekens bij de benaming van het afstudeerprofiel Innovatieve Bedrijfskunde, omdat dit profiel in haar ogen zich voornamelijk richt op procesverbetering en niet zo zeer op innovatie in brede zin. De opleiding onderhoudt nauwe contacten met het werkveld. Het panel spoort de opleiding aan deze contacten nog verder uit te breiden en te systematiseren.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel **goed**.

Het panel vindt dat de opleiding een gedegen, praktijkgericht en samenhangend programma aanbiedt. Het is zeer waardevol dat studenten vanaf het begin van hun opleiding werken aan authentieke beroepsopdrachten. De opleiding besteedt veel aandacht aan talentontwikkeling om bij te dragen aan de persoonlijke beroepsvorming en professionele identiteit van de student. Het panel onderstreept ook het belang hiervan, omdat in de beroepspraktijk hier steeds meer aandacht voor is. Dit onderdeel zou de opleiding verder mogen integreren met andere onderdelen in het programma. De onderzoekslijn is goed vormgegeven. In deze lijn werkt de opleiding nauw samen met het lectoraat en het werkveld, wat het panel zeer positief stemt. Het programma is in het begin sterk vakgericht. Het panel ondersteunt de opleiding in haar streven dit meer los te laten en het programma meer discipline-gebonden in te richten, om op deze wijze de praktijkgerichtheid en samenhang nog verder te vergroten. Het programma kent ruime keuzemogelijkheden. Ook internationalisering komt goed uit de verf. De studentenbegeleiding steekt goed in elkaar. Studenten oordelen ook positief over het programma en de studiebegeleiding. De opleiding mag zich volgens het panel verheugen in een sterk, deskundig, betrokken, enthousiast en hardwerkend docententeam. Studenten beamen dit, zo heeft het panel mogen constateren.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel **voldoende**.

De opleiding beschikt over een adequaat toetssysteem, dat helder is beschreven. Het panel heeft een variatie aan toetsvormen gezien die passen bij de inhoud en het niveau van het programma. In de eerste twee jaar legt de opleiding een sterke focus op kennistoetsing. Het panel zou in deze fase van de opleiding meer toepassingsgerichte toetsing willen zien. De informatievoorziening over de toetsing en beoordeling is goed. De opleiding heeft een standaard beoordelingsformulier ingevoerd. Het panel waardeert dit omdat dit de duidelijkheid over de beoordeling vergroot. Studenten oordelen positief over de beoordeling en de feedback die zij bij toetsen krijgen. Zij oordelen wisselend over de zwaarte van de kennistoetsing. De kwaliteitsborging van de toetsing verdient verdere aanscherping. Positief is bijvoorbeeld de kallibratie met andere BKM-opleidingen over de verdediging van de afstudeeropdrachten en de controle van de toetsen vooraf door de toetscommissie. Echter, de afstudeeropdrachten worden door één examinator beoordeeld. Het panel pleit nadrukkelijk voor een beoordeling van de afstudeerwerken door twee examinatoren. De examencommissie mag van het panel nog verder aan kracht winnen.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel **voldoende**.

De opleiding toont volgens het panel in voldoende mate aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het programma en de afstudeerfase bieden daartoe voldoende garanties. Het panel oordeelt positief over de opzet van de afstudeerfase met daarin een afzonderlijke beoordeling van de verschillende onderdelen: plan van aanpak, resultaat afstudeerproject en projectverantwoording, gevolgd door het eindexamengesprek. Het niveau van de afstudeerdossiers vindt het panel voldoende en de onderwerpen passend bij de opleiding. Het panel concludeert op basis van de bestudering van de afstudeerdossiers dat de afgestudeerden aantonen de beoogde leerresultaten te hebben gerealiseerd. In de dossiers ziet het panel duidelijk sterke punten naar voren komen, maar ook ruimte voor verdere ontwikkeling. De methodologische en theoretische onderbouwing van de afstudeerdossiers mag scherper. Afgestudeerden komen snel en goed in het werkveld terecht in functies die aansluiten bij het niveau van de opleiding. Alumni oordelen positief over de voorbereiding op hun baan of vervolgstudie. Vertegenwoordigers uit het werkveld oordelen positief over de afgestudeerde BKM'ers van de CHE, zeker als het gaat om persoonlijkheid, arbeidsethos, zelfkennis, waarden, snel schakelen en zelfstandigheid.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleiding	9
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	11
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	14
Standaard 3 Toetsing	18
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	21
Eindoordeel over de opleiding	25
Aanbevelingen	27
Bijlagen	29
Bijlage 1 Bezoekprogramma	31
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	33

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde MER van de Christelijke Hogeschool Ede. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van [naam hogeschool] en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en het *NQA-protocol 2017 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 23 januari 2018

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. W.F. van Slooten be CT (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw drs. H.M. Moesker (domeindeskundige)

Mevrouw drs. P.M. Pistor (domeindeskundige)

De heer M. Swart (studentlid)

De heer drs. M. Fokkema, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

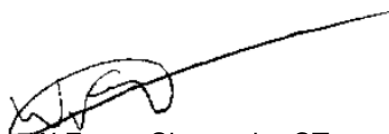
Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Bij de aanvraag heeft de instelling een Zelfevaluatierapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2017*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht; zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 23 april 2018

Panelvoorzitter

Drs. W.F. van Slooten be CT

Lead-auditor

Drs. M. Fokkema

Schets van de opleiding

De voltijd hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde MER (BKM) van de Christelijke Hogeschool Ede (CHE) maakt samen met de hbo-bacheloropleiding HRM deel uit van het Domein Media & Organisatie. Ten tijde van de visitatie had de opleiding 328 studenten, van wie 78 propedeusestudenten. De opleiding heeft 36 docenten (22,26 fte).

Volgens de opleiding laat het 'geheim' van de CHE zich verklaren door de volgende drie aspecten. Vanuit christelijke identiteit en waarden heeft de hogeschool veel aandacht voor persoonlijke vorming en kent haar studenten. De CHE heeft een grote verbondenheid met bedrijven en organisaties in de regio. De hogeschool heeft een omvang die een echte community mogelijk maakt. Men is betrokken en flexibel. Docenten zijn zich bewust van de impact die ze ieder persoonlijk hebben en willen het goede doen. Deze aspecten zijn ook duidelijk onderdeel van de opleiding BKM. Studenten voelen zich in deze middelgrote opleiding gekend.

De opleiding kent drie afstudeerprofielen: Commerciële Bedrijfskunde, Innovatieve Bedrijfskunde en Financiële Bedrijfskunde. Van dit laatste profiel zal de opleiding in het studiejaar 2018 - 2019 afscheid nemen vanwege de dalende belangstelling hiervoor. Eerder had de opleiding om dezelfde reden het afstudeerprofiel Bestuurlijke Bedrijfskunde afgebouwd. Met ingang van het studiejaar 2019 - 2020 biedt de opleiding een nieuw afstudeerprofiel aan: International Business. In het werkveld en onder studenten blijkt hier vraag naar.

Er is een sterke verbondenheid met het (regionale) werkveld; de laatste jaren steeds intensiever met de regio Food Valley in en rond Ede. De opleiding werkt nauw samen met het lectoraat 'Mens & Organisatie'. Het lectoraat en de kenniskring hebben in de afgelopen jaren bijgedragen aan de verdere versterking van de onderzoekslijn. De opleiding wil hierbij het onderzoeksthema 'Dienstbaar Organiseren' als focuspunt hanteren. De opleiding wil meer onderzoeksprojecten ontwikkelen die zijn gekoppeld aan haar onderwijs en werkveldpartners.

Het curriculum kent een continue ontwikkeling. Zo komt er, geïnspireerd door het landelijk opleidingsprofiel, meer aandacht voor operations management, informatiemanagement en strategisch management. Daarnaast krijgen studenten met ingang van het studiejaar 2017 - 2018 de mogelijkheid om in het kader van het 'Kies-op-maat programma' 30 EC op de CHE of een andere hogeschool in te vullen.

Naast de start van het nieuwe afstudeerprofiel International Business en de hierboven genoemde aanpassingen in het curriculum, ziet de opleiding het realiseren van nieuwe aanwas van studenten als een belangrijke opgave voor de komende jaren. Dit is ingegeven door de langzaam teruglopende studentenaantallen. De opleiding wil zich extra inzetten om deze ontwikkeling te keren. Ook wil zij in dit licht medio 2018 een deeltijdopleiding aanbieden en een associate degree Ondernemerschap.

Tenslotte mag niet onvermeld blijven dat de opleiding uiteraard trots is op de nummer één-noteringen van de afgelopen jaren in de Keuzegids en NSE.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de beoogde leerresultaten. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

Het panel heeft vastgesteld dat de uitwerking van de beoogde leerresultaten in competenties, kerntaken en de Body of Knowledge & Skills, een goed en concreet beeld geeft van waaraan studenten aan het eind van de opleiding als beginnend beroepsoefenaar moeten voldoen. Het (internationale) hbo-bachelorniveau is volgens het panel voldoende aangetoond door de competenties te relateren aan het NLQF6 en de Dublin Descriptoren. De beoogde leerresultaten sluiten aan bij de verwachtingen van het werkveld. Het panel onderschrijft de visie van de opleiding op het beroep en de trends in het werkveld die de opleiding ziet. De opleiding kan deze trends volgens het panel verder uitwerken in de beoogde leerresultaten. De opleiding kent een heldere profilering met drie afstudeerprofielen en een sterke profilering met persoonlijke ontwikkeling. Wel plaatst het panel vraagtekens bij de benaming van het afstudeerprofiel Innovatieve Bedrijfskunde, omdat dit profiel in haar ogen zich voornamelijk richt op procesverbetering en niet zo zeer op innovatie in brede zin. De opleiding onderhoudt nauwe contacten met het werkveld. Het panel spoort de opleiding aan deze contacten nog verder uit te breiden en te systematiseren.

Onderbouwing

Beroepsprofiel

De opleiding BKM van de CHE leidt beroepsbekwame, generalistische bedrijfskundigen op, die breed inzetbaar zijn in profit en non-profit organisaties. De afgestudeerde BKM'ers van de CHE hebben een sterke professionele identiteit die voor velen van hen verbonden is met hun christelijke identiteit. Zij staan welbewust in hun werk, de wereld en het leven. Ze zijn zelfkritisch, zelfsturend, met een persoonlijke visie, waarden gedreven, met verantwoordelijkheid en zijn sociaal-relacioneel competent. De opleiding wil studenten opleiden die dienstbaar zijn aan de samenleving. Volgens de opleiding is een bedrijfskundige een generalist die integraal naar organisaties en bedrijven kijkt. Hij is in staat om van een organisatieprobleem de verschillende invalshoeken te onderkennen en die te betrekken bij de oplossing van het probleem. De bedrijfskundige heeft aandacht voor allerlei onderwerpen, zoals in- en verkoop, kwaliteitszorg, ethiek, bedrijfseconomie, juridische aspecten, informatiemanagement, strategie, logistiek, organisatiepsychologie en zingeving. Bedrijfskundigen bekleden daarom een breed scala aan functies. Belangrijke trends die opleiding in het werkveld ziet, zijn maatschappelijk verantwoord ondernemen, internationalisering, risico- en kwaliteitsmanagement, horizontale vernetwerking,

aandacht voor persoonlijke kwaliteiten, agile-methodieken, digitale transformatie, operations management en nieuwe klantbenaderingen.

Het werkveld, waarmee de opleiding intensieve banden onderhoudt, onderschrijft de visie van de opleiding op het beroep en de ontwikkelingen in het werkveld. Ook het panel kan deze visie ondersteunen.

Eindkwalificaties

De opleiding onderscheidt tien competenties als eindkwalificaties:

1. Methodisch handelen	6. Communiceren
2. Schakelen en verbinden	7. Onderzoeken
3. Adviseren	8. Waardengericht werken
4. Innoveren	9. Zelf sturen
5. Samenwerken en netwerken	10. ICT-vaardig.

De competenties zijn geworteld in het landelijk Opleidingsprofiel van de Bacheloropleiding Bedrijfskunde MER. Dit is vastgesteld door het Landelijk Opleidingsoverleg Bedrijfskunde MER (LOO-BKM), waarin de opleiding actief participeert. De competenties krijgen hun bedrijfskundige kleur door de kerntaken rond welke de opleiding is opgebouwd:

1. Adviseren	5. Strategie ontwikkelen
2. Managen van informatie	6. Realiseren
3. Analyseren	7. Reflecteren.
4. Verbeteren en vernieuwen	

De competenties zijn gekoppeld aan het NLQF6 en aan de Dublin Descriptoren, waarmee is aangetoond dat zij het hbo-bachelorniveau vertegenwoordigen, ook internationaal gezien. In het programma verloopt de competentie-ontwikkeling langs drie niveaus. De niveaoverschillen laten zich uitsplitsen in een aantal aspecten: complexiteit van de taak, complexiteit van de context, complexiteit van het handelen, mate van verantwoordelijkheid en de vereiste transfer van kennis en vaardigheden.

De opleiding heeft een Body of Knowledge & Skills (BoKS) waarin de onderliggende kenniscomponent en vaardigheden van de competenties in de vorm van de volgende tien leerlijnen zijn beschreven:

1. Accounting & Finance	6. HRM
2. Bildung	7. Organizational Studies
3. Business Law	8. Professional Communication
4. Economics & Society	9. Research & Methodology
5. Management Information Systems & Operations Management	10. Strategic Management & Marketing.

Profilering

In het studiejaar 2017-2018 kent de opleiding drie afstudeerprofielen waarmee studenten hun brede opleiding een inhoudelijk accent kunnen geven. De profielen hebben niet het doel studenten tot specialisten op te leiden; het blijven breed inzetbare bedrijfskundigen. Het gaat om

1. Commerciële Bedrijfskunde (marketingmanagement, online marketingcommunicatie en -strategie, verkoop en innovatie)
2. Innovatieve Bedrijfskunde (business process management, informatiemanagement en (product)innovatie)
3. Financiële Bedrijfskunde (financiële verantwoording, informatiemanagement, belastingrecht en financiering).

Op grond van ontwikkelingen in het werkveld past de opleiding het aantal en soort afstudeerprofielen aan. Zo start de opleiding in 2019-2020 met een nieuw profiel International Business vanwege de vraag uit het werkveld naar bedrijfskundigen met een extra internationale bagage. Zoals al eerder aangegeven, zal het afstudeerprofiel Financiële Bedrijfskunde wegens afnemende belangstelling worden beëindigd.

Het panel vindt het aanbieden van afstudeerprofielen opportuun. Met betrekking tot het afstudeerprofiel Innovatieve Bedrijfskunde vraagt zij zich af of de benaming hiervan wel de lading goed dekt. Het profiel is volgens haar vooral gericht op procesverbetering en niet zo zeer op innovatie in brede zin. Daarnaast wil zij onderstrepen dat innovatie natuurlijk niet alleen voorbehouden mag zijn voor dit profiel.

Afstemming met het werkveld

De opleiding onderhoudt nauw contact met het werkveld om signalen op te kunnen vangen om haar onderwijs relevant en actueel te houden. Veel docenten zijn met het werkveld verbonden via praktijkopdrachten en/of omdat zij zelf nog werkzaam zijn in het werkveld. De opleiding wil de signalen uit het werkveld systematischer gaan verzamelen. In dat streven heeft zij in 2017 de Werkveldadviesraad (WAR) verjongd, onder meer met leden die werkzaam zijn in de velden van de afstudeerprofielen. Daarbij heeft de WAR een meer netwerkachtige vorm gekregen.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de onderwijsleeromgeving. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Conclusie

Het panel vindt dat de opleiding een gedegen, praktijkgericht en samenhangend programma aanbiedt. Het is zeer waardevol dat studenten vanaf het begin van hun opleiding werken aan authentieke beroepsopdrachten. De opleiding besteedt veel aandacht aan talentontwikkeling om bij te dragen aan de persoonlijke beroepsvorming en professionele identiteit van de student. Het panel onderstreept ook het belang hiervan, omdat in de beroepspraktijk hier steeds meer aandacht voor is. Dit onderdeel zou de opleiding verder mogen integreren met andere onderdelen in het programma. De onderzoekslijn is goed vormgegeven. In deze lijn werkt de opleiding nauw samen met het lectoraat en het werkveld, wat het panel zeer positief stemt. Het programma is in het begin sterk vakgericht. Het panel ondersteunt de opleiding in haar streven dit meer los te laten en het programma meer discipline-gebonden in te richten, om op deze wijze de praktijkgerichtheid en samenhang nog verder te vergroten. Het programma kent ruime keuzemogelijkheden. Ook internationalisering komt goed uit de verf. De studentenbegeleiding steekt goed in elkaar. Studenten oordelen ook positief over het programma en de studiebegeleiding. De opleiding mag zich volgens het panel verheugen in een sterk, deskundig, betrokken, enthousiast en hardwerkend docententeam. Studenten beamen dit, zo heeft het panel mogen constateren.

Onderbouwing

Didactische uitgangspunten

De didactische omgeving van de opleiding kenmerkt zich door drie belangrijke principes: Praktijksturing, Dialoog en Actieve en onderzoekende studenten. In het kader van de Praktijksturing stelt de opleiding de kerntaken zoals beschreven bij Standaard 1, centraal. Via kerntaken wil de opleiding de competentieontwikkeling realiseren. De kerntaken vormen een weerspiegeling van de beroepspraktijk. In de meeste onderwijsprogramma's (curriculumonderdelen) staat één kerntaken centraal, als herkenbaar uithangbord van de beroepsrelevantie van het betreffende programma. Bij de Dialoog gaat het om de verhalen en ervaringen van studenten en de betekenisgeving daaraan. Met authentieke beroepsvragen en -opdrachten wil de opleiding studenten activeren en hun onderzoekende houding verder ontwikkelen. De student wordt hiermee steeds meer eigenaar van zijn eigen leerproces. Multidisciplinariteit en waardengerichtheid zijn andere belangrijke uitgangspunten van het programma.

Opbouw programma

De opleiding kent drie fases: Propedeutische fase (Jaar 1), het tweede jaar en de eerste twee blokken in jaar drie (Majorfase) en de Profielfase met de afstudeerprofielen (tweede helft jaar drie + jaar vier). Elk studiejaar is opgebouwd uit vier blokken. De eerste twee studiejaar zijn voornamelijk vakgericht vormgegeven. In de tweede helft van jaar twee loopt de student zijn eerste stage. In de eerste helft van jaar drie volgt de student een verbredingsminor. Daarna volgt aan het eind van jaar drie en in het begin van jaar vier een profielstage, of deelname aan een student company. De laatste drie blokken van jaar vier staan vooral in het teken van het afstudeerproject. Daarnaast staan ook in jaar drie en vier enkele vakken op het programma.

Inhoud programma

Vakinhoud

De vakken (programma's) in het eerste en tweede jaar sluiten vooral aan op de kerntaken en de BoKS. Het gaat onder meer om de programma's Persoonlijke Effectiviteit, Organisatie Oriëntatie, Adviseren, Processen in Bedrijf, Organisatie en Samenleving, Businessplan, HR- en Marktonderzoek, HRM en International Business. Ook staat in beide jaren het gehele jaar Business English op het programma. De programma's in jaar drie en vier zijn voornamelijk aan de afstudeerprofielen gerelateerd, zoals Marketing management en Marketingcommunicatie en verkoop in het afstudeerprofiel Commerciële Bedrijfskunde of Financiële verantwoording in het profiel Financiële Bedrijfskunde en Innovatie in praktijk bij Innovatieve Bedrijfskunde. Het programma Informatiemanagement in jaar drie is onderdeel van twee afstudeerprofielen, van zowel Financiële Bedrijfskunde als Innovatieve Bedrijfskunde. In de eerste helft van jaar drie volgt de student een of meer verbredingsminoren.

Praktijklijn

De verwevenheid tussen onderwijs en de praktijk krijgt vorm in de praktijkopdrachten, praktijkstages en de student company. Een voorbeeld van een praktijkopdracht is te vinden in het programma HR- en Marktonderzoek in het eerste jaar, waar de student een kwantitatief onderzoek uitvoert voor een opdrachtgever, dat uitmondt in een adviesrapport. Voor het programma Businessplan stellen studenten een ondernemingsplan op, bij voorkeur voor een ondernemer in spé. Bij het onderdeel Organisatieadvisering in het tweede jaar voeren studenten een langer lopende adviesopdracht van twintig weken uit bij een organisatie. In het derde en vierde blok in jaar twee volgt de eerste, voltijdse, stage. Aan het eind van jaar drie en begin van jaar vier volgt de profielstage, afhankelijk van het afstudeerprofiel dat de student heeft gekozen. Tijdens de profielfase vindt het werken en leren plaats binnen de dialoog van werkveld, onderwijs en onderzoek. Rond een praktijkdilemma of -vraag uit het werkveld doet de opleiding met studenten onderzoek en wordt er gewerkt aan relevante bijdragen aan en vernieuwing in het werkveld. In het afstudeerproject pakt de student zelfstandig een vraag/probleemstelling aan die tot een verandering moet leiden bij de organisatie van een externe opdrachtgever, zie verder bij Standaard 4.

Talentontwikkeling

Talentontwikkeling vormt een belangrijk onderdeel van het programma. Talentontwikkeling heeft, zoals eerder aangegeven, als doel bij te dragen aan de persoonlijke beroepsvorming en professionele identiteit van de student. De opleiding wil haar studenten stimuleren om 'iemand' te zijn: een normatieve professional die het verschil maakt in een pluriforme en dynamische beroepscontext. Voor elk studiejaar staan individuele en groepsmomenten voor dit onderdeel

gepland. Per opleidingsfase heeft de student een eigen docentcoach die hem of haar begeleidt. In elke fase van de opleiding staan steeds de volgende vragen centraal: (1) Wie ben ik?; (2) Wat kan ik? en (3) Wat wil ik?. De begeleiding heeft elk jaar een andere focus:

- Jaar 1: ik oriënteer mij op mijn professie;
- Jaar 2: ik oefen in mijn professie;
- Jaar 3: Ik profileer mij in mijn professie;
- Jaar 4: Ik positioneer mij als professional.

In het eerste jaar ligt de nadruk op beroepsoriëntatie en studievaardigheden. Aan het begin van het tweede jaar krijgen studenten een drijfverenscan aangeboden: EnergyDrives. Hierbij worden duidingsgesprekken gevoerd door gecertificeerde coaches. Aan het eind van jaar drie wordt de scan gedaan met het oog op de stage; een manier om te reflecteren op de stage.

Aan het eind van elk jaar schrijft de student een position statement, waarin hij aangeeft waar hij staat als beginnend professional. De thema's van de statements komen overeen met de focus van Talentontwikkeling in het betreffende jaar. In het position statement kijkt de student terug op het afgelopen jaar en geeft aan wat dat heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de eigen professionele identiteit. Voortborduren op het position statement van het jaar daar vóór is daarbij vanzelfsprekend.

Praktijkgericht onderzoek

Onderzoekvaardigheden komen vanaf het begin van de opleiding aan bod en staan altijd in het teken van de uitvoering van praktijkopdrachten. De ontwikkeling van studenten als 'reflective practitioners' vormt hierbij een belangrijk doel. In de eerste twee jaar komen hierbij onder meer aan bod: het uitvoeren van een kwantitatief onderzoek bij het programma HR- en marktonderzoek, het opstellen van vragenlijsten en literatuuronderzoek bij praktijkopdrachten. In het derde en vierde jaar krijgen onderzoekvaardigheden prominente aandacht in het programma Praktijkgericht onderzoek. Hierin komen diverse onderzoeksmethodieken aan bod en onderwerpen als het houden van groepsinterviews en het analyseren van interviews. Dit onderdeel is een belangrijke voorbereiding op het afstudeerproject.

De opleiding werkt nauw samen met het lectoraat 'Mens & Organisatie' van de CHE. De kenniskring heeft een grote bijdrage geleverd aan de programmalijn voor onderzoek. Het 'trialogisch leren' is een belangrijk principe bij het onderzoek binnen het lectoraat. Hierbij worden samen met het werkveld praktijkvragen geëxpliciteerd in onderwijsprogramma's. Het lectoraat ondersteunt dit door in het praktijkonderzoek kennis en onderzoekvaardigheden bij te dragen. Op deze wijze wordt het curriculum verrijkt. Via het lectoraat participeert de opleiding ook op regionaal vlak in onderzoek. Samen met het werkveld heeft de opleiding het centrale onderzoeksthema 'Dienstbaar Organiseren' verkend en de onderwerpen 'Customer Journey' en 'Lean Management' als thema's voor onderzoeksprojecten benoemd.

Internationalisering

De opleiding heeft als uitgangspunt dat elke student tijdens zijn studie een internationale, cross-culturele ervaring opdoet. De opleiding faciliteert dit als volgt. In jaar twee volgen studenten het programma International Business met als onderdeel een verblijf in het buitenland, waarbij studenten met buitenlandse studenten een opdracht uitvoeren. Een toenemend aantal studenten neemt deel aan studentenmobiliteit in de vorm van stage en/of afstuderen in het buitenland. In het kader van de minor kunnen studenten ook een studie in het buitenland volgen. De opleiding

kent een International Semester waarin ook studenten van buitenlandse partnerinstellingen participeren. Alle studenten volgen in de eerste twee jaar de programma's Business English, waarbij zij het B2 taalniveau moeten behalen. Daarnaast volgen zij in jaar twee het programma International Business, zie ook hierboven. Met het aanbieden van het afstudeerprofiel International Business krijgt het thema Internationalisering verdere versterking.

Het panel oordeelt positief over het programma. Het is gedegen en praktijkgericht en kent een goede samenhang. Het is zeer waardevol dat studenten al vanaf het begin van de opleiding opdrachten uitvoeren voor bestaande bedrijven en organisaties. Het programma kent een goede onderzoekslijn waarin studenten een goede vorming krijgen tot 'reflective practioners' en worden voorbereid op het afstudeerproject. Het panel vindt de samenwerking met het lectoraat en het werkveld in de onderzoekslijn zeer waardevol. Er is ruime aandacht voor internationalisering. Ook kent het programma ruime keuzemogelijkheden met de afstudeerprofielen en de mogelijkheid om binnen en buiten de opleiding een verbredende minor te volgen. Het curriculum is in het begin van de opleiding sterk vakgericht. Het panel ondersteunt het streven van de opleiding deze vakgericht meer los te laten en meer discipline-gebonden programma's aan te bieden. Dit komt de integratie en praktijkgerichtheid van het programma verder ten goede. De begeleiding van studenten steekt goed in elkaar. Het panel is zeer enthousiast over de leerlijn Talentontwikkeling. Zij adviseert de opleiding die meer met andere onderdelen te integreren.

Studenten oordelen ook positief over het programma, de keuzemogelijkheden en de internationalisering.

Docenten

Het panel heeft een deskundig, betrokken, hardwerkend en enthousiast docententeam leren kennen. De opleiding heeft 36 docenten (22,26 fte). Ten aanzien van alle vakgebieden heeft de opleiding voldoende expertise in huis. Nagenoeg alle docenten hebben een mastergraad; één docent volgt een masteropleiding. Twee docenten zijn gepromoveerd. De docenten houden intensieve contacten met het werkveld door stage- en afstudeerbegeleiding, contacten met bedrijven voor praktijkopdrachten of het runnen van een eigen onderneming. Een groot aantal nieuwe docenten heeft recente ervaring in het werkveld. Docenten hebben ruime scholingsmogelijkheden. Er zijn trainingsactiviteiten op onderwijskundig en didactisch terrein en ten behoeve van de actualisering van inhoudelijke expertise. De opleiding wil binnen twee jaar alle examinatoren certificeren voor de BKE. Docenten oordelen positief over het werkklimaat binnen de opleiding en hun professionaliseringsmogelijkheden. Studenten zijn positief over hun docenten; hun deskundigheid, praktijkervaring, begeleiding, betrokkenheid en toegankelijkheid, zo heeft het panel mogen constateren. Dit positieve oordeel valt ook uit de NSE en het studentenhoofdstuk van de Zelfevaluatie op te maken.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de toetsing. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

De opleiding beschikt over een adequaat toetssysteem, dat helder is beschreven. Het panel heeft een variatie aan toetsvormen gezien die passen bij de inhoud en het niveau van het programma. In de eerste twee jaar legt de opleiding een sterke focus op kennistoetsing. Het panel zou in deze fase van de opleiding meer toepassingsgerichte toetsing willen zien. De informatievoorziening over de toetsing en beoordeling is goed. De opleiding heeft een standaard beoordelingsformulier ingevoerd. Het panel waardeert dit omdat dit de duidelijkheid over de beoordeling vergroot. Studenten oordelen positief over de beoordeling en de feedback die zij bij toetsen krijgen. Zij oordelen wisselend over de zwaarte van de kennistoetsing. De kwaliteitsborging van de toetsing verdient verdere aanscherping. Positief is bijvoorbeeld de kallibratie met andere BKM-opleidingen over de verdediging van de afstudeeropdrachten en de controle van de toetsen vooraf door de toetscommissie. Echter, de afstudeeropdrachten worden door één examinator beoordeeld. Het panel pleit nadrukkelijk voor een beoordeling van de afstudeerwerken door twee examinatoren. De examencommissie mag van het panel nog verder aan kracht winnen.

Onderbouwing

Toetsbeleid

Toetsing vervult binnen de opleiding drie functies: (1) prikkel tot studeren; (2) feedback en reflectie-instrument (formatieve functie) en (3) kwalificeren en selecteren (summatieve functie). De opleiding hanteert het concept van toetsgestuurd leren. Toetsen worden ontworpen vanuit het geheel van competenties, kerntaken en de BoKS. De opleiding maakt nu de beweging naar het ontwerpen van toetsen vanuit leeruitkomsten. De competenties, kerntaken en de BoKS worden per programma vertaald in leeruitkomsten. In de programmadocumenten wordt in de toetsmatrijs duidelijk gemaakt hoe die vertaling in elkaar zit. Competenties, kerntaken en de BoKS blijken volgens de opleiding in de praktijk te weinig richtinggevend voor het ontwerpen van toetsen.

Toetsen

De opleiding gebruikt verschillende toetsvormen. In de vakkennislijn toetst de opleiding voornamelijk kennis en inzicht; in de eerste twee fasen van de opleiding voornamelijk in schriftelijke kennistoetsen. Naarmate de opleiding vordert, vindt toetsing steeds meer plaats aan de hand van beroepsproducten. Er vindt ook verschuiving in niveau van vraagstelling plaats: van onthouden en begrijpen naar analyseren en evalueren. In de praktijklijn wordt de toepassing van kennis en vaardigheden in de beroepspraktijk getoetst, of in een simulatie ervan. Hierbij komen ook houdingsaspecten aan bod. Toetsing vindt hier plaats in beroepsproducten die meestal zijn gebaseerd op opdrachten uit de beroepspraktijk. Bij Talentontwikkeling wordt het vermogen om richting te geven aan de eigen ontwikkeling getoetst in het position statement, zie Standaard 2.

Het panel heeft een selectie van toetsen bestudeerd met de bijbehorende beoordelingen en constateert dat de toetsen van voldoende niveau zijn en in voldoende mate aansluiten bij de inhoud van de programmaonderdelen en de leerdoelen. Het constateert dat er in de eerste twee jaar veel kennistoetsen worden aangeboden. Zij geeft de opleiding in overweging om in de eerste twee jaren meer beroepsproducten als toetsvorm te gebruiken om de toepassing van kennis en inzicht vaker en eerder te kunnen toetsen. De vele open vragen in de kennistoetsen vormen, vanwege de bijbehorende werklast voor docenten, volgens het panel ook een punt van aandacht. De cijfers vond het panel nogal aan de hoge kant. Studenten oordelen over het geheel genomen positief over de toetsing. Over het niveau van kennistoetsing wordt onder studenten wisselend gedacht, zo blijkt het uit het Studenthoofdstuk van het Zelfevaluatie-rapport.

Beoordeling en feedback

In de OER vinden studenten algemene informatie over toetsing en beoordeling. In de programmadocumenten zijn per programma de leeruitkomsten en de toetsmatrijzen opgenomen en ook het uniforme beoordelingsformulier dat de opleiding sinds het studiejaar 2017-2018 hanteert. De programmadocumenten kan de student raadplegen op het digitale platform Entree. Deze documenten worden in de regel ook bij de start van een programma met de studenten besproken. Studenten krijgen bij de beoordeling van toetsen en beroepsproducten een gemotiveerde, schriftelijke toelichting op het beoordelingsformulier. Wanneer de toetsvorm daarvoor de mogelijkheid biedt, wordt een plenaire nabespreking gehouden. Gezien de informele en betrokken cultuur binnen de opleiding, kunnen studenten gemakkelijk bij docenten aankloppen voor extra mondelinge toelichting op beoordelingen. Studenten oordelen positief over de beoordeling en feedback die zij bij toetsen krijgen, zo blijkt uit de NSE en de gesprekken die het panel met studenten heeft gevoerd. Op basis van de bestudeerde ingevulde beoordelingsformulieren oordeelt ook het panel positief over de uitgebreide feedback. Het panel is ingenomen met de invoering van een uniform beoordelingsformulier. Dit schept meer duidelijkheid voor de studenten, zowel voor als na de toets.

Borging

De opleiding zet verschillende middelen in om de kwaliteit van de toetsing en beoordeling te borgen. Voorafgaand aan elk blok werken docenten tijdens de zogenaamde curriculumdag gezamenlijk aan de programma's, inclusief toetsing, beoordelingsformulieren en toetsmatrijzen. De examencommissie bewaakt de uitvoering van de OER. Twee leden van de examencommissie vormen de toetscommissie die verantwoordelijk is voor de borging van de toetskwaliteit. De toetscommissie beoordeelt de toetsen vooraf. Zij geeft feedback op de programmadocumenten en voert gesprekken met de programmateams over de validiteit, inzichtelijkheid en betrouwbaarheid van de toetsen. Toetsen worden verder met studenten geëvalueerd.

Om het eindniveau van de opleiding te bewaken selecteert de toetscommissie na elke afstudeerronde willekeurig drie afstudeerwerken en controleert het plan van aanpak, het eindwerk zelf en de verantwoording. Ook evalueert zij de gegeven beoordelingen. De resultaten koppelt zij terug aan de opleidingsdirecteur, het curriculumteam en de afstudeercoördinator. De beoordeling van het afstudeerportfolio (docentbeoordelaar) is losgekoppeld van de begeleiding (docentcoach). Sinds enkele jaren maakt de opleiding deel uit van een projectgroep samen met de opleidingen BKM van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en Saxion Hogeschool, waarbij examinatoren van de drie opleidingen aanwezig zijn bij elkaars afstudeerverdedigingen en hierover oordelen uitwisselen.

De opleiding had ten tijde van de visitatie vier docenten met een BKE-certificaat. Het is de bedoeling dat in het studiejaar 2018-2019 alle examinatoren BKE-gecertificeerd zijn. Ook enkele docenten zullen dan hun SKE-certificaat hebben behaald, onder wie de voorzitter van de examencommissie.

Het panel is van mening dat de borging van de toetsing en beoordeling voldoende is. Zij pleit er echter wel voor dat de afstudeerwerken door twee examinatoren, in plaats van één, worden beoordeeld. Op basis van bestudering van de jaarverslagen van de examencommissie en het gesprek met de voorzitter ervan, heeft het panel de indruk dat de examencommissie nog verder aan impact kan winnen. Het panel beveelt daarom de SKE-certificering van alle leden van de examencommissie graag aan.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de gerealiseerde leerresultaten. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

De opleiding toont volgens het panel in voldoende mate aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het programma en de afstudeerfase bieden daartoe voldoende garanties. Het panel oordeelt positief over de opzet van de afstudeerfase met daarin een afzonderlijke beoordeling van de verschillende onderdelen: plan van aanpak, resultaat afstudeerproject en projectverantwoording, gevolgd door het eindexamengesprek. Het niveau van de afstudeerdossiers vindt het panel voldoende en de onderwerpen passend bij de opleiding. Het panel concludeert op basis van de bestudering van de afstudeerdossiers dat de afgestudeerden aantonen de beoogde leerresultaten te hebben gerealiseerd. In de dossiers ziet het panel duidelijk sterke punten naar voren komen, maar ook ruimte voor verdere ontwikkeling. De methodologische en theoretische onderbouwing van de afstudeerdossiers mag scherper. Afgestudeerden komen snel en goed in het werkveld terecht in functies die aansluiten bij het niveau van de opleiding. Alumni oordelen positief over de voorbereiding op hun baan of vervolgstudie. Vertegenwoordigers uit het werkveld oordelen positief over de afgestudeerde BKM'ers van de CHE, zeker als het gaat om persoonlijkheid, arbeidsethos, zelfkennis, waarden, snel schakelen en zelfstandigheid.

Onderbouwing

Afstudeerfase

Het afstudeerproject is een veranderkundig project dat in verband staat met de strategie en beleid van een organisatie. De student moet zelfstandig een vraag/probleemstelling aanpakken wat tot een verandering moet leiden bij de organisatie van een externe opdrachtgever. Ook wordt van de student verwacht dat hij bij de implementatie van de verandering is betrokken of de organisatie beweegt de eerste stappen te zetten. De opleiding wil dat de afstuderende student impact heeft.

Een student kan met het afstuderen beginnen als hij alle onderdelen van de eerste twee jaar heeft afgerond en een voldoende beoordeling heeft gekregen voor de profielstage/student company in het derde jaar. Het afstudeerportfolio bestaat uit drie onderdelen: het plan van aanpak (2,5 EC), het afstudeerproject (15 EC) en de projectverantwoording (12,5 EC). Het afstudeerproject bevat een eindproduct voor de vernieuwing/verandering binnen de organisatie van de opdrachtgever. Dit kan bijvoorbeeld een rekentool zijn, een nieuwe procesbeschrijving of een strategische personeelsplanning. Naast het eindproduct moet de student in het afstudeerproject ook aantonen dat hij de organisatie niet alleen advies heeft gegeven, maar ook in de richting van het advies heeft helpen bewegen. In de projectverantwoording reflecteert de student op het proces van het afstudeerproject en legt verantwoording af over de wijze waarop hij

het afstudeerproject heeft aangepakt, inclusief de verantwoording van de gekozen methodes. Alle onderdelen van het afstudeerportfolio worden beoordeeld door de docentbeoordelaar en niet door de afstudeercoach. Daarnaast leveren drie stakeholders, onder wie in ieder geval de opdrachtgever en de docentcoach, input voor de beoordeling.

Het laatste onderdeel van het afstuderen is het eindexamengesprek. Dit gesprek gaat voor ongeveer 50% over het afstudeerproject en de andere 50% over het beroepenveld. Dit gesprek voert de student met zijn docentcoach en docentbeoordelaar. Hierbij is ook een externe deskundige uit het werkveld aanwezig. Het cijfer voor het eindgesprek telt voor 25% mee in de beoordeling van de projectverantwoording en moet minimaal een 6,0 zijn.

Studenten voeren het afstudeerproject in principe individueel uit. Het is echter mogelijk om in duo's af te studeren als het afstudeerproject bestaat uit twee deelopdrachten en/of een vooraf opgestelde taakverdeling waarbij de studenten afzonderlijk van elkaar te beoordelen zijn. Ook kunnen studenten afstuderen in een, reeds succesvolle, student company.

Het panel vindt de afstudeerfase over het geheel genomen goed is vormgegeven met de afzonderlijke onderdelen: plan van aanpak, afstudeerproject en projectverantwoording. Door de projectverantwoording en het afstudeerproject in afzonderlijke documenten op te vragen, is het afstudeerproject een echt beroepsproduct waaraan de opdrachtgever veel kan hebben. Tegelijkertijd wordt de verantwoording niet uit het oog verloren. Het is waardevol dat studenten hun afstudeerproject ook in een student company kunnen uitvoeren. Studenten oordelen ook positief over de opzet van de afstudeerfase en de afstudeerbegeleiding.

Afstudeerdossiers

Het panel heeft een steekproef van vijftien afstudeerdossiers uit de laatste twee cohorten bestudeerd. Het niveau van deze dossiers vindt het panel voldoende en de onderwerpen passend bij de opleiding. Het panel concludeert op basis van de bestudering van de afstudeerdossiers dat de afgestudeerden aantonen de beoogde leerresultaten te hebben gerealiseerd. In de dossiers ziet het panel duidelijk sterke punten naar voren komen, maar ook ruimte voor verdere ontwikkeling. De becijfering vond het panel wat aan de hoge kant. Door een beoordeling door twee examinatoren zou deze becijfering volgens het panel wellicht evenwichtiger uitvallen. De methodologische en theoretische onderbouwing van de afstudeerrapporten kan verder worden aangescherpt. Het gaat hierbij niet alleen om een betere verantwoording van de gekozen methodes maar ook om de herleidbaarheid van waar en hoe de methodiek is toegepast. Ook de gemaakte keuzes ten aanzien van de theoretische onderbouwing verdienen betere verantwoording. De beoogde impact van het afstudeerproject voor de opdrachtgever was voor het panel niet altijd duidelijk zichtbaar. Verder vraagt het panel om meer aandacht voor het taalgebruik in de rapporten.

Functioneren afgestudeerden

De opleiding onderhoudt nauw contact met haar afgestudeerden. Jaarlijks voert zij een onderzoek onder alumni uit. Ook doet de CHE mee aan de HBO-Monitor. Het leeuwendeel van de afgestudeerden vindt vrij snel een (vaste) bedrijfskundige baan op hbo-niveau. De kerntaken en competenties vinden weerklank in het werk dat ze doen. Alumni geven aan dat de opleiding goed aansluit bij de functies die ze bekleden. Zij waarderen vooral het generalistische karakter van de opleiding. Onderzoekvaardigheden zouden wat hen betreft meer aandacht kunnen

krijgen. De meeste alumni die verder zijn gaan studeren, geven aan dat de opleiding een goede voorbereiding op de vervolgstudie is. Uit evaluaties en gesprekken met werkveldvertegenwoordigers blijkt dat het werkveld positief is over de afgestudeerde BKM'ers van de CHE. Ze scoren in het werkveld goed op persoonlijkheid, arbeidsethos, zelfkennis, waarden en zelfstandigheid. Ze zijn communicatief, durven te vragen en kunnen leren.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoende
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Goed
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoende
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende

De opleiding Bedrijfskunde MER van de Christelijke Hogeschool Ede is een gedegen en praktijkgerichte opleiding. De opleiding heeft een heldere profilering met veel aandacht voor persoonlijke identiteit. In de leerlijn Talentontwikkeling is dit in het programma goed uitgewerkt. Het programma kent een duidelijke samenhang met ruime keuzemogelijkheden en veel aandacht voor internationalisering. Ook de onderzoekslijn komt in het programma goed uit de verf. De opleiding werkt hierbij nauw samen met het lectoraat en het werkveld. De studiebegeleiding steekt goed in elkaar. De opleiding heeft een sterk docententeam. Studenten zijn positief over het programma, de studiebegeleiding en hun docenten. De opleiding heeft een adequaat toetssysteem, waarbij de borging van de kwaliteit van de toetsing en beoordeling volgens het panel verder mag worden versterkt. De kwaliteit van de afstudeerwerken is voldoende.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde MER van de Christelijke Hogeschool Ede als **voldoende**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- Werk en buit de profilering op persoonlijke identiteit verder uit.
- Laat de waargenomen trends in het werkveld meer tot uiting komen in de beoogde leerresultaten.
- Houdt de gemaakte keuzes van de afstudeerprofielen kritisch tegen het licht van wenselijkheid en noodzaak.

Standaard 2

- Zet de ontwikkeling van vakgericht naar een discipline-gebonden en meer multidisciplinair programma verder door.
- Bied studenten bij het programma Talentontwikkeling meer keuzevrijheid en variatie met betrekking tot de testen die worden afgenomen (nu voornamelijk Energy Drives) en met betrekking tot de wijze van persoonlijk reflecteren (nu alleen in een position statement).

Standaard 3

- Zoek naar een betere balans tussen kennistoetsing en praktijkgericht toetsen middels beroepsopdrachten in de eerste twee jaar.
- Laat alle onderdelen van het afstudeerportfolio beoordelen door twee examinatoren.
- Zet de examencommissie meer in haar kracht.

Standaard 4

- Scherp de eisen aan ten aanzien van de theoretische en methodologische onderbouwing van de afstudeerprojecten.
- Geef de persoonlijke en professionele ontwikkeling ook een plek in het afstudeerdossier.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijden	Onderwerp	Locatie
08:15 - 8:30 uur	Aankomst visitatiepanel <ul style="list-style-type: none"> ✓ De heer drs. M. Fokkema (auditor/adviseur) ✓ Mevrouw drs. H.M. Moesker ✓ Mevrouw drs. P.M. Pistor ✓ De heer drs. W.F. van Slooten be CT (voorzitter) ✓ De heer M. Swart (student-lid) ✓ Mevrouw A. Boon (projectgroep accreditatie BKM) ✓ Mevrouw mr. B.M. van Eijk (projectleider accreditatie BKM/ project toetsbeleid) ✓ De heer dr. E.C. van den Dool (projectgroep accreditatie BKM) ✓ Mevrouw drs. J.J. Louisa (directeur) 	Receptie Entree
08:30-10:00 uur	Besloten overleg visitatiepanel	P. 0.157
10:00-10:15 uur	Ontvangst visitatiepanel en presentatie opleiding <ul style="list-style-type: none"> ✓ Mevrouw drs. J.J. Louisa (directeur) 	Corridor gebouw Prisma (ruimte voor P. 0.157)
10:15-10:20 uur	Looptijd visitatiepanel naar locatie P. 0.157	
10:20-11:40 uur	Gespreksthema: 'Krachtige leeromgeving' (Inclusief 15 min. voor ontwikkelgesprek) <ul style="list-style-type: none"> ✓ De heer E.C. Kolkman (stagecoördinator jaar 2 /docent) ✓ De heer drs. H.R. van Maanen (coördinator internationalisering) ✓ De heer G. Nooteboom (coördinator student company, coördinator profiel financiële bedrijfskunde) ✓ De heer drs. ir. ing. P. van Veen (docent/ vertegenwoordiger talent ontwikkeling) ✓ De heer B.M.B. van Eijk (tweede jaars student /lid opleidingscommissie) ✓ De heer drs. T. Jagersma (werkveldpartner NCOD) ✓ Mevrouw L.J. Overeem (tweede jaars student /PR-lid) ✓ De heer A.B. Weijs (vierde jaars student /secretaris opleidingscommissie) 	P. 0.157
11:45-12:45 uur	Gespreksthema: 'Impact' (Inclusief 15 min. voor ontwikkelgesprek) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Mevrouw mr. B.M. van Eijk (docent /projectgroep toetsbeleid) ✓ De heer mr. drs. W. van der Knaap MCM (docent /lid kenniskring) ✓ De heer drs. H.F.J. Oldeman (voorzitter examencommissie /lid curriculumteam) ✓ De heer drs. C.B. van Riet MA (docent) ✓ Mevrouw E.P. Schoen (afstudeercoördinator /relatiemanager) ✓ Mevrouw A.M. Kroon (alumnus) 	P. 0.157
12:45-12:50 uur	Looptijd visitatiepanel naar locatie S. 1.093	
12:50-13:25 uur	Visitatiepanel luncht met studenten en alumni <ul style="list-style-type: none"> ✓ De heer B.M.B. van Eijk (student /lid opleidingscommissie) ✓ De heer A.B. Weijs (student /secretaris opleidingscommissie) ✓ Mevrouw L.J. Overeem (student /PR-lid) ✓ De heer M.J. van der Boon (alumnus) ✓ De heer K. Medendorp (alumnus) ✓ Mevrouw A.M. Kroon (alumnus) 	S. 1.093

Programma visitatie opleiding Bedrijfskunde MER 23 januari 2018 (middag)

13:25-13:30 uur	Looptijd visitatiepanel naar locatie P. 0.157	
13:30-14:05 uur	Besloten overleg visitatiepanel	P. 0.157
14:10-15:10 uur	Gespreksthema: 'Profielen' (Inclusief 15 min. voor ontwikkelgesprek) <ul style="list-style-type: none">✓ De heer D. Goijert MBA (coördinator BKM/coördinator profiel innovatieve bedrijfskunde)✓ De heer dr. ir. H. Kievit (lector)✓ De heer drs. W.J.C.H. Linker MScBA (docent profiel commerciële bedrijfskunde)✓ De heer G. Nooteboom (coördinator student company, coördinator profiel financiële bedrijfskunde)✓ De heer M.J. van der Boon (alumnus)✓ De heer K. Medendorp (alumnus)	P. 0.157
15:15-15:25 uur	Debriefing deelnemers gespreksthema 'Profielen'	P. 0.153
15:15-15:45 uur	Gesprek visitatiepanel met domeindirectie <ul style="list-style-type: none">✓ Mevrouw drs. J.J. Louisa (directeur)✓ De heer drs. A.W. van Vugt (directeur)	P. 0.157
15:45-16:45 uur	Besloten beraad visitatiepanel	P. 0.157
16:45-17:15 uur	Gesprek over uitkomst <ul style="list-style-type: none">✓ Mevrouw A. Boon (projectgroep accreditatie BKM)✓ De heer dr. E.C. van den Dool (projectgroep accreditatie BKM)✓ Mevrouw mr. B.M. van Eijk (projectleider accreditatie BKM)✓ De heer D. Goijert MBA (coördinator BKM/coördinator profiel innovatieve bedrijfskunde)✓ Mevrouw drs. J.J. Louisa (directeur)✓ De heer drs. H.F.J. Oldeman (voorzitter examencommissie /lid curriculumteam)✓ De heer drs. A.W. van Vugt (directeur)	P. 0.157
17:15-17:20 uur	Vertrek visitatiepanel <ul style="list-style-type: none">✓ Mevrouw A. Boon (projectgroep accreditatie BKM)	
17:20-18:00 uur	Afsluitende borrel medewerkers	Academiehart

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Overzicht van documenten op de portal tijdens visitatie Bedrijfskunde MER 23 januari 2018

Bijlage 1	:	OER opleiding Bedrijfskunde MER 2017-2018
Bijlage 2	:	Landelijk opleidingsprofiel BKM 2014
Bijlage 3	:	Inhoudsbeschrijving programma Bedrijfskunde MER 2017-2018.
Bijlage 4a	:	Afstudeernota 2016-2017
Bijlage 4b	:	Afstudeernota 2017-2018
Bijlage 5	:	Overzicht van ingezet personeel (Curricula Vitae)
Bijlage 6	:	Verzamellijst afstudeerders
Bijlage 7	:	Kerntaken competentiegebouw opleiding Bedrijfskunde MER 2017
Bijlage 9	:	Alumni-onderzoek Bedrijfskunde MER 2017

Overzicht van documenten ter inzage tijdens visitatie Bedrijfskunde MER 23 januari 2018

Algemene praktische informatie
Jaarverslag examencommissie
Opleidingscommissie
Beroepenveldcommissie
Representatieve selectie (uitgewerkte) toetsopgaven met bijbehorende beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen)
Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal
Opleidingsplan (bijlage 8)
Brochure over de opleiding Bedrijfskunde MER
Programmaoverzicht